

Raadsvoorstel

Onderwerp	Gemeentelijk Riolerings Plan Zoetermeer 2016-2020
Zaaknummer	-2016-000013
Documentnummer	DOC-2016-000062
Versie	
Auteur	ing. M. Dofferhoff m.dofferhoff@zoetermeer.nl 079-3469732
Gemeentesecretaris	Koek, H.M.M.
Directeur	Tomassen, J.F.A.
Portefeuillehouder	Rosier, M.J.
Medeverantwoordelijke(n)	Paalvast, R.C.

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Openbaar gebied
Indien geheim	Reden: Termijn:
Eerdere besluitvorming	- 110321 Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 - Memo actualisatie Gemeentelijk Rioleringsplan
Samenvatting	De gemeente is wettelijk verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen. In dit gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020 is beschreven hoe de gemeente Zoetermeer haar zorgplicht op het gebied van water invult. Het gaat hierbij om de volgende zorgplicht: - De inzameling en het transport van stedelijk afvalwater; - De inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater; - Het nemen van grondwatermaatregelen; Tijdens het opstellen van dit GRP heeft ook een financiële doorrekening van de Voorziening Groot Onderhoud ondergronds plaatsgevonden. Aanvullend op het GRP zijn op basis van het Bestuursakkoord Water gemeenten en waterschappen actiever gaan samenwerken. De Netwerkorganisatie Afvalwaterketen Delfland is één van deze samenwerkingsverbanden. Voor de komende jaren heeft de Netwerkorganisatie Afvalwaterketen Delfland het Strategisch Ketenplan 2015-2050 opgesteld. Ingezet wordt op het vergroten van kennis, hergebruik van water en worden pilotprojecten gehouden. Bij het GRP 2011-2015 was een extra opbrengststijging van de rioolheffing tot en met 2021 noodzakelijk, boven de normale stijging vanwege de inflatie. Met het GRP 2016-2021 is deze extra stijging niet langer noodzakelijk.
Bijlagen + locatie	1. GRP Zoetermeer 2016-2020

	2. Begrotingswijziging 3. Strategisch Ketenplan 2015-2050 Netwerkorganisatie Afvalwaterketen Delfland 4. Reactie Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard 5. Reactie Hoogheemraadschap van Rijnland 6. Reactie Hoogheemraadschap van Delfland
--	--

Raadsbesluit nr. DOC-2016-000062

Gemeentelijk Riolerings Plan Zoetermeer 2016-2020

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juni 2016

besluit

1. Akkoord te gaan met de volgende wijzigingen ten opzichte van het vorige GRP:
 - a. Verhogen van de gemiddelde theoretische levensduur van 60 naar 80 jaar;
 - b. Het percentage van de te inspecteren riool per jaar te verhogen naar 12,5%;
 - c. Het versneld relinen van de asbest cement leidingen;
 - d. De intensiteit van het reinigen van straatkolken te verhogen naar twee keer per jaar;
 - e. Een deel (50%) van de kosten voor het baggeren van oppervlaktewater toe te rekenen aan de kosten van riolering;
2. Het gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020 vast te stellen;
3. Het Strategisch Ketenplan 2015-2050 Netwerkorganisatie Afvalwaterketen Delfland vast te stellen;
 - a. De langetermijnvisie te leggen op 'Van Afvalwaterketen naar Watercyclus';
 - b. De volgende ontwikkelpaden te volgen:
 - i. Technologisch ontwikkel pad: zoetwater productie;
 - ii. Klimaat ontwikkel pad: regenwater vasthouden en benutten;
 - iii. Ontwikkel pad bestuur en maatschappij: vraagt om regie;
 - iv. Ontwikkel pad informatiemanagement: zorgt voor openheid;
4. De bestedingen 2016-2020 te ramen in de begroting;
5. De hieruit voortvloeiende begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen.

Over punt 5 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over punt 1, 2 en 3 van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 12 september 2016

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

Ch.B. Aptroot

Toelichting

Probleemstelling en kader

De gemeente is wettelijk verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen. De planperiode 2011-2015 van het GRP Zoetermeer is verstreken, maar dat betekent niet dat de GRP van Zoetermeer niet meer geldig is. De vraag of de Voorziening Groot onderhoud Ondergronds (VGO) toereikend is voor de toekomstige vervangingen met het oog op de technologische ontwikkelingen en de klimaatverandering, is het GRP 2011-2015 geactualiseerd, het verstrijken van de planperiode wil niet zeggen dat het GRP Zoetermeer niet meer geldig is. Zie de bijlage voor het complete geactualiseerde GRP (besluit 2).

Context

De gemeente is verantwoordelijk voor de invulling van drie watertaken. De zogenaamde zorgplicht betreft:

1. De inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
2. De inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater;
3. Het nemen van grondwatermaatregelen;

In het GRP staat hoe Zoetermeer deze drie zorgplichten invult. Doel van het plan is om aan het bevoegd gezag (o.a. Provincie Zuid Holland en de Hoogheemraadschappen) te verantwoorden op welke wijze de gemeente haar watertaken uitvoert en in hoeverre zij voldoende middelen heeft om dit in de toekomst te blijven doen. Hiermee voldoet de gemeente aan haar planverplichting zoals deze in de Wet Milieubeheer is opgenomen. Het GRP heeft een planperiode 2016-2020.

Huidige situatie

Binnen Zoetermeer is vrijwel overal het gescheiden rioolstelsel toegepast, waarbij het regenwater direct wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. Het afvalwater wordt via gemalen en persleidingen getransporteerd naar de afvalwaterzuivering. In de afgelopen planperiode is het gemaal Meerzicht vervangen door het Hoogheemraadschap van Rijnland en zijn in de wijk Dorp de diverse gemengde riolen grotendeels vervangen door gescheiden stelsels. Daarnaast is een positief resultaat bereikt met het toevoegen van bacteriën aan rioolwater.

In het GRP zijn een aantal beleidskeuzes opgenomen die betrekking hebben op de manier waarop Zoetermeer haar zorgplicht invult Tabel 1. De beleidskeuzes sluiten aan bij de beleidskeuzes in het GRP 2011-2015.

Zorgplicht	Algemene beleidslijn
Stedelijk afvalwater	- Resultaatsverplichting voor inzameling vrijkomend stedelijk afvalwater. - Zo veel mogelijk scheiding aan de bron van de componenten van stedelijk afvalwater.
Hemelwater	- De verwerking van hemelwater is een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting. - De percee-eigenaar is in principe zelf verantwoordelijk dat hemelwater op zijn eigen terrein niet tot overlast en vervuiling leidt.
Grondwater	- De gemeente is niet verplicht alle problemen door grondwaterstanden op te lossen. De gemeentelijke zorgplicht beperkt zich tot structurele problemen, voor zover deze kunnen worden opgelost door doelmatige maatregelen in openbaar terrein. - De gemeente is aanspreekbaar voor grondwateroverlast maar niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de grondwaterstand. - De particulier is op zijn eigen terrein verantwoordelijk voor het afvoeren van hemelwater en grondwater en beheren van zijn voorzieningen hiervoor.

Tabel 1

Uit de analyse in het GRP blijkt dat Zoetermeer een goed functionerend rioolstelsel heeft. In de afgelopen planperiode zijn op diverse locaties maatregelen getroffen om overlast te verminderen. Waar mogelijk is het gemengde stelsel vervangen door een gescheiden stelsel of een gelijkwaardige voorziening.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Om het functioneren van de riolering te kunnen waarborgen en nog verder te verbeteren en te kunnen voldoen aan de eerder genoemde zorgplicht, zijn in het GRP maatregelen opgenomen.

Beheer bestaande voorzieningen

Om voldoende inzicht in toestand en functioneren te houden, is structureel onderzoek en een bijgewerkt gegevensbestand noodzakelijk. Onderzoek vindt onder andere plaats door inspectie van riolen, (her)berekeningen van de capaciteit van het hemelwaterstelsel en het meten van de grondwaterstand in de peilbuizen. Om een goede werking van het rioolstelsel te kunnen waarborgen, is regelmatig onderhoud noodzakelijk.

Om de stabiliteit en waterdichtheid te waarborgen is het nodig de riolering op tijd te repareren, te renoveren of te vervangen. Op basis van de uitgevoerde inspecties en op basis van afschrijvingstermijnen is de restlevensduur van de riolen vastgesteld.

In het uitvoeringsprogramma openbare ruimte (UPOR) worden de maatregelen voor het vervangen van het riool nader uitgewerkt en afgestemd met overige werkzaamheden in de openbare ruimte. Dit met het doel zo efficiënt mogelijk te werken en zo min mogelijk overlast te genereren voor de inwoners van Zoetermeer. De komende jaren vergen met name de asbestcement riolen extra aandacht.

In de afgelopen periode is een pilot gehouden met het toevoegen van bacteriën aan het vuilwaterriool. Door het toevoegen van de bacteriën zijn er minder vetophopingen (en verstoppingen) waardoor er minder gereinigd hoeft te worden. Gelet op de positieve resultaten wordt het toevoegen van bacteriën standaard.

Wijzigingen ten opzichte van het vorige GRP

Verhogen theoretische levensduur (besluit 1a)

In het GRP 2010-2015 werd uitgegaan van een theoretische levensduur van 60 jaar. Op basis van de ervaringen in het land, uit inspecties en garanties gegeven op leidingen voorzien van relining wordt de theoretische levensduur verhoogd van 60 naar 80 jaar. Hierdoor neemt het aantal jaren dat doorgekeken wordt op de Voorziening Groot Onderhoud ondergronds ook toe (tot en met 2095).

Verhogen percentage te inspecteren riolering (besluit 1b)

Als gevolg van het verhogen van de theoretische levensduur zal er meer geïnspecteerd worden. De inspectie vindt niet meer één keer per tien jaar plaats, maar één keer per acht jaar. Hierdoor wordt beter aangesloten bij landelijke normen en zijn de risico's t.a.v. de riolering beter inzichtelijk. Het te inspecteren percentage van de riolering stijgt hiermee naar 12,5%.

Versneld relinen asbest cement leidingen (besluit 1c)

De asbestcementleidingen worden gelet op de slechte staat eerder dan oorspronkelijk gepland vervangen door middel van relinen. In de komende 25 jaar dient alle asbestcement riolering vervangen te worden, voor de komende jaren betekent dit ca. 6,5 kilometer per jaar. Het gevolg is dat diverse investeringen naar voren gehaald worden. Na relinen gaan de riolen naar verwachting 80 jaar mee.

Verhogen reinigingsintensiteit kolken (besluit 1d)

Kolken in bestrating zijn de eerste filter ter voorkoming van verstoppingen van het schoonwaterriool en de voorkoming van water op straat. Tot op heden werden kolken één keer per jaar gereinigd. Door de intensiteit te verhogen naar twee keer per jaar is de verwachting dat verstoppingen sterk verminderen. Dit is met name van belang gelet op het veranderende klimaat en de verhoogde piekintensiteit van buien en de circa 600 meldingen per jaar. Door het frequenter reinigen, is de verwachting dat ook het aantal meldingen daalt.

Kosten van het baggeren (besluit 1e)

Niet alleen de riolering vergt onderhoud, ook het oppervlaktewater dient onderhouden te worden ten behoeve van het rioolbeheer. Deze onderhoudslasten zitten voornamelijk in het baggeren van oppervlaktewater. Een deel van deze kosten mogen doorbelast worden in de kosten van riolering. Het percentage dat in een gescheiden rioolstelsel redelijkerwijs kan worden toegerekend aan het rioolbeheer is circa 50% van de totale kosten van het baggeren. Op dit moment liggen deze kosten grotendeels bij de Hoogheemraadschappen.

Onderzoek

Naast fysieke ingrepen wordt de komende jaren het onderzoeksbudget gecontinueerd. Onder andere de volgende zaken worden onderzocht. Zo wordt jaarlijks het rioleringsstelsel deels doorgerekend, worden knelpunten in het oppervlaktewater geïnventariseerd, wordt onderzoek gedaan naar de kansen van water en groen tegen droogte, hittestress en wateroverlast. Ook wordt geïnvesteerd in een onderhoudsplan voor beschoeiingen en het op termijn (2020) actualiseren van het GRP. Binnen de regio wordt tevens ingezet op het NAD (Netwerk Afvalwaterketen Delfland).

Netwerk Afvalwaterketen Delfland Strategisch Ketenplan 2015-2050 (besluit 3)

In het Bestuursakkoord Water 2011 is besloten dat in 2020 de kostenstijgingen voor de afvalwaterketen met 140 miljoen zouden moeten afnemen. Op grond van dit bestuursakkoord zijn gemeenten en waterschappen intensiever gaan samenwerken. Eind 2013 is het Netwerk Afvalwaterketen Delfland opgestart met daarin 12 gemeenten en het Hoogheemraadschap van Delfland. Zoetermeer maakt maar voor een zeer klein deel uit van het Hoogheemraadschap van Delfland. Van de Zoetermeerse huishoudens vallen ca. 6 huishoudens in het gebied van het Hoogheemraadschap van Delfland. Omdat Zoetermeers afvalwater door het Hoogheemraadschap van Delfland wordt verwerkt, is Zoetermeer aangesloten bij het Netwerk Afvalwaterketen Delfland. De doelstellingen zijn het verminderen van de kostenstijgingen, de kwaliteit van dienstverlening en bedrijfszekerheid blijven gelijk en de huidige kwetsbaarheden worden verminderd.

Het strategisch ketenplan bestaat uit een visie en stappen die de komende decennia gezet kunnen worden om de minder meer kosten te realiseren. De visie is opgesteld met een aantal uitdagingen die verwacht worden, het gaat hierbij met name om de klimaatverandering, grootschalige vervangingen en strengere waterkwaliteitseisen. Op korte termijn zijn de doelstellingen voornamelijk gericht op leren (van anderen), doen (uitproberen) en netwerken (aanhaken op ketenpartners). Op middellange termijn gaat het vooral om randvoorwaarden scheppen en belemmeringen wegnemen. Zodat uiteindelijk het vormen van een watercyclus gerealiseerd kan worden. Het beoogde effect is dat de stappen in het sluiten van de kringlopen voor water, energie en grondstoffen worden gezet.

Voor Zoetermeer zorgt de deelname voor een afname van kwetsbaarheid, waarbij de kwaliteit en bedrijfszekerheid minimaal gelijk blijven. Ook wordt bestaande kennis en ervaring uitgewisseld. Door kennisuitwisseling en samenwerking kan op termijn mogelijk efficiënter gewerkt worden en kan de bedrijfszekerheid van het (Zoetermeerse) rioolstelsel worden vergroot.

Financiën

Het onderhoud van de riolering kent twee componenten het dagelijks / periodiek onderhoud en het groot onderhoud. De financiële consequenties van dit voorstel zijn per component als volgt:

Kosten dagelijks / periodiek onderhoud

De kosten voor dagelijks en periodiek onderhoud van € 2,1 miljoen zijn de afgelopen jaren gelijk gebleven. Door de verlenging van de levensduur van het stelsel zal er echter vaker geïnspecteerd en gereinigd moeten worden. Door deze inspecties worden beschadigingen aan het rioolstelsel eerder onderkend, waardoor grote ingrepen worden voorkomen.

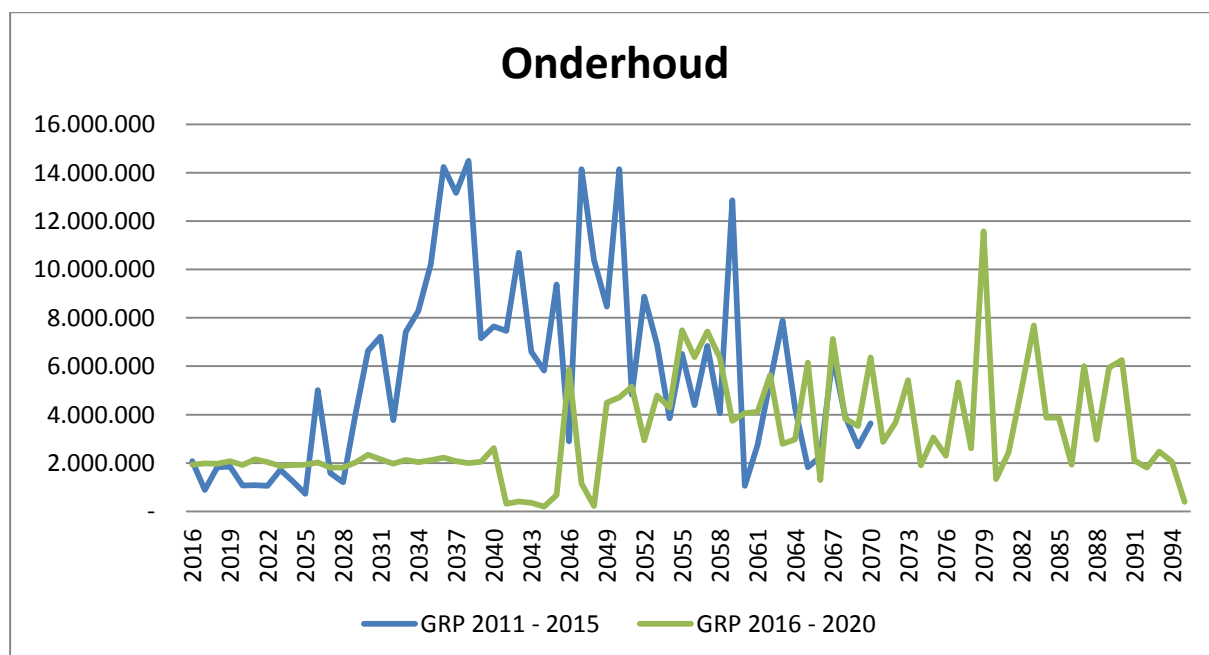
In het voorliggende GRP stijgen de kosten voor inspectie en reiniging met € 350.000 naar € 850.000.

Kosten van Baggeren

In het GRP wordt een uitspraak gedaan over het mogen toeschrijven van het baggeren aan de kosten van riolering. Deze kosten zijn nog niet meegenomen in het voorliggende GRP, maar zullen de komende jaren in de begroting komen, waar deze kosten voorheen bij de waterschappen lagen. Op grond van bevindingen van deskundigen is vastgesteld dat 50% van de kosten van baggeren mogen worden toegerekend aan de kosten van riolering.

Kosten groot onderhoud

Het verlengen van de levensduur en dus de rekenperiode van 60 naar 80 jaar, waardoor het groot onderhoud opschuift in de tijd. In de berekening is rekening gehouden dat in principe alle rioolbuizen worden gerelined en dat dus een heel beperkt deel vervangen hoeft te worden. Het relinen is circa 50% goedkoper dan vervangen. In onderstaande grafiek is zichtbaar dat de kosten van groot onderhoud minder grote uitschieters heeft door het relinen en dat de kosten later komen door de verlenging van de levensduur. De komende jaren zullen allereerst de asbestbuizen worden onderhouden. Dit zorgt voor een ander ritme in de investeringen voor het groot onderhoud, dan waar in het vorige GRP rekening was gehouden. Door de genomen maatregelen zijn de totale kosten voor groot onderhoud over 80 jaar fors lager dan in het vorige GRP over 60 jaar.

Dekking kosten van groot onderhoud/voorziening groot onderhoud.

De kosten van groot onderhoud worden gedekt uit de voorziening groot onderhoud ondergronds. Deze voorziening wordt gedekt door een jaarlijkse dotatie die is opgenomen in de begroting. De jaarlijkse storting in de huidige begroting stijgt op basis van de vorige GRP jaarlijks met ongeveer € 350.000 tot en met het jaar 2021.

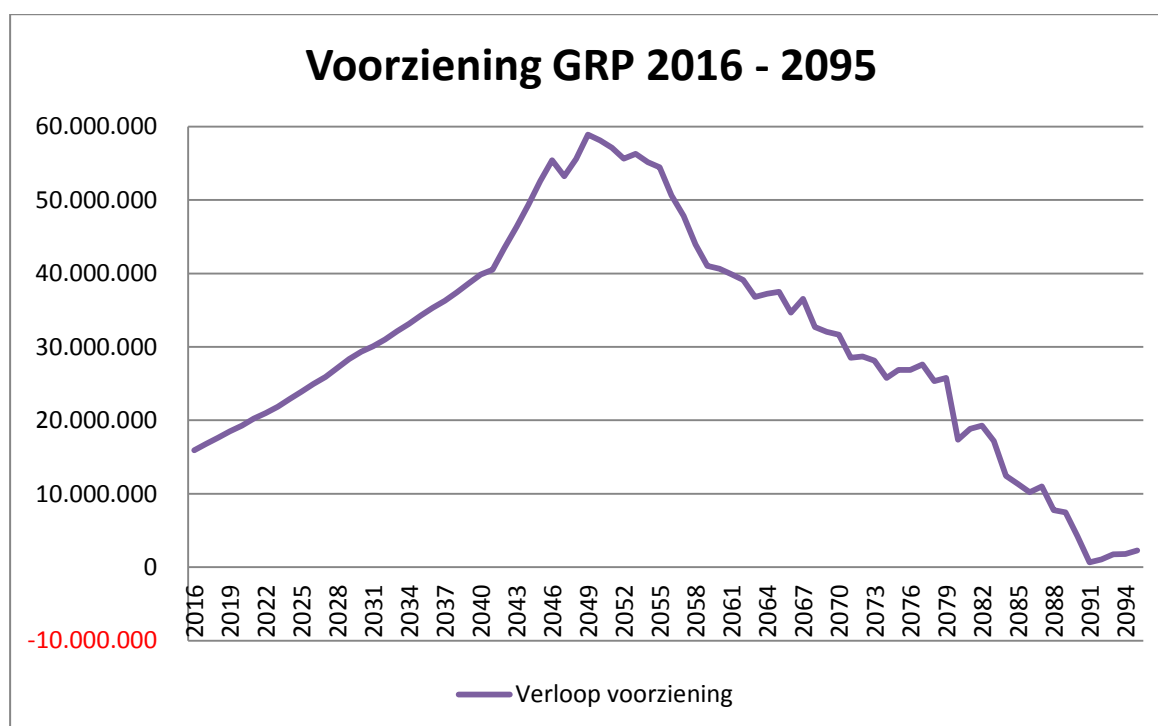
Op basis van de actualisatie in het GRP kan de storting in de voorziening naar beneden worden bijgesteld. Dit komt met name doordat in de calculaties uitgegaan wordt dat relining optimaal gebruikt wordt. De voorgenomen groei van de dotatie met € 350.000 tot en met 2021 kan achterwege blijven.

De kostenstijging voor het extra inspecteren van het riool van €350.000 kan worden opgevangen binnen het totale budget voor het groot, periodiek en dagelijks onderhoud riolering. Dit komt doordat de theoretische levensduur van het riool verlengd wordt van 60 naar 80 jaar.

Door deze jaarlijkse storting is de voorziening voldoende om het groot onderhoud van de riolering voor de volledige looptijd van 80 jaar te kunnen betalen.

De jaarlijkse lasten voor het groot en periodiek onderhoud bestaan uit de jaarlijkse storting aan de voorziening groot onderhoud. De feitelijke uitgaven van het groot en periodiek onderhoud komen vervolgens ten laste van de voorziening. Het inzetten van de voorziening is financieel technisch noodzakelijk vanwege de grote spreiding in de jaarlijkse uitgaven voor het groot en periodiek onderhoud.

Op basis van het geactualiseerde GRP ziet de ontwikkeling van het GRP er de komende 80 jaar als volgt uit.

Rioolheffing

De kosten van groot, periodiek en dagelijks onderhoud riolering worden gedekt uit de opbrengst van de rioolheffing. Het budget voor dagelijks onderhoud is in de begroting opgenomen voor een bedrag van circa €2 miljoen. Bij het GRP 2011-2015 was een extra opbrengststijging van

de rioolheffing tot en met 2021 noodzakelijk, boven de normale stijging vanwege de inflatie. Met het GRP 2016-2021 is deze extra stijging niet langer noodzakelijk.

Kosten NAD

De financiële consequenties van het NAD zijn op dit moment nog niet in te schatten. Uitgangspunt is dat het strategisch ketenplan 2015-2050 geen financiële gevolgen heeft voor Zoetermeer. Daarnaast moet bezien worden of de minder meer stijging die beoogd wordt vanuit het NAD ook in Zoetermeer gerealiseerd kan worden.

Samenspraak en Communicatie

Tijdens het opstellen van het GRP is overleg gevoerd met het Hoogheemraadschap van Rijnland, het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap van Delfland. Daarnaast is het concept, conform de Wet Milieubeheer, voorgelegd aan genoemde Hoogheemraadschappen. De reacties op het GRP zijn bijgevoegd.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie

In 2020 wordt het GRP geactualiseerd, ook als dat geen verplichte planfiguur meer is (de verwachting is dat het GRP als verplicht planfiguur komt te vervallen). Gelet op de zorgplicht en het belang van een goede verwerking van het afvalwater blijft Zoetermeer het GRP in de toekomst actualiseren.

Voor het strategisch ketenplan wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld, bij het niet halen van de doelstellingen worden extra maatregelen ter besluitvorming voorgelegd.

Begrotingswijziging

Bijgevoegd (besluit 5).